

La tragèdia i l'oblit

JOSEP M. FONALLERAS

La terra blanca es pot llegir com una renovada i colossal novel·la rural. Reuneix molts dels ingredients del gènere: un espai feréstec, un secret obscur i tenebrós, i homes i dones sotmesos al destí i a les pulsions més animals. *La terra blanca* es pot llegir també com un homenatge a un territori malmès i a una llengua debolida. O a una llengua malmesa i a un territori debolit. La reconstrucció de les Gavarres que Cortadellas coneix amb el gust pel detall de l'entomòleg es du a terme gràcies a un exercici perfilat per un tipus de registre lèxic que va més enllà de l'arqueologia: amb la solidesa de qui coneix el país i les plantes i els boscos i els senyals de la natura i el nom de cada cosa, l'autor basteix un estil literari d'alta volada al servei d'una història cantelluda, tibant, de passions que desborden les vores de tots aquells que protagonitzen el que també pot ser vist com una tragèdia clàssica. Tots, els assassins i les víctimes, els estupradors i les veus angelicals o profètiques, els que fugen de la normalitat i s'aboquen a un final terrible, tots semblen empesos per una mena de fat ineludible, insondable, que la natura avala amb els seus senyals, premonicions que es congrien com una glopada, profecies que acaben esclatant enmig de la neu.

La terra blanca es pot llegir, així mateix, en una línia similar a l'obra de Juan Rulfo. Hi he pensat, tot llegint la novel·la de Cortadellas. Per què? Perquè, a part de totes les altres lectures que se'n pu-

guin fer, la història de «la gent del Mas Cort» sembla talment un relat habitat per espectres, la creació d'un microcosmos fantasmagòric on la neu té un paper principal, similar a l'aridesa del desert de Comala, on tots deambulen sense vida, imatges virtuals del que van ser, ciutadans d'un planeta que desapareix amb ells. Aquí, la mort és present en l'evolució ineluctable d'uns éssers que tendeixen al no-res. Allà, en la peça magistral del mexicà, els que ja viuen en el no-res miren de fer-se presents tot i la consciència de la mort. En tots dos casos, el lector assisteix a l'edificació d'un espai mític, quasi sagrat, una petita parcel·la intemporal que ja no respon a un nom concret i identificable sinó a un clos en el qual la soledat, l'enyor i el desig deixen una empremta difícil d'oblidar. Universal. La neu certifica la tragèdia. I també l'oblit.

novetats GERARD BAGUÉ

FRANCESC XAVIER MORALES
I JORDI BOHIGAS

**Girona 1808-1809.
Setges, guerra i societat a
la Catalunya del nord-est**

Col·lecció Francesc Eximenis, 11
Diputació de Girona
Girona, 2010. 161 pàgines.

Una mirada nova sobre un tema conegut. El llibre analitza el moviment de tropes i el patiment de la població gironina muralles enllà.

XAVIER CORTADELLAS

La terra blanca

Ed. Columna.
Barcelona, 2010.
198 pàgines.

XAVIER DIEZ

Venjança de classe

Virus Editorial.
Barcelona, 2010. 127 pàgines.

L'autor fa la seva aportació a l'explicació de les causes profundes de la violència revolucionària del 1936. Analitza la violència estructural i el menyspreu social cap al més feble, però també les idees llibertàries que van permetre plantejar alternatives al marge i en contra de la societat oficial.

**La terra blanca
es pot llegir també
com un homenatge
a un territori malmès
i a una llengua debolida**